

Schrijvers School Samenleving

JAARVERSLAG 2016

Inleiding	
1 Positie en beleid	1
2 Activiteiten	4
3 Prestaties	6
4 Financieel	8
5 Terugblik op BIS-periode 2013-2016	10
6 Organisatie	11
Bijlagen:	
Prestatieverslag	15
Jaarcijfers 2016	16

INLEIDING

2016 was voor Stichting Schrijvers School Samenleving (SSS) een turbulent slotjaar van de BIS-periode 2013-2016. Terwijl fundamentele innovatietrajecten in gang waren gezet op het gebied van automatisering, communicatie en personeelsbeleid, werd de in januari ingediende subsidieaanvraag 2017-2020 afgewezen.

De recent aangetreden directeur en het in meerderheid nieuw samengestelde bestuur kreeg de gelegenheid een nieuw activiteitenplan in te dienen. Om de toekomstvisie helder te krijgen en af te stemmen op ontwikkelingen en trends, is met een groot aantal stakeholders binnen en buiten het boekenvak gesproken. In december werd het nieuwe activiteitenplan 2017-2020 door het ministerie van OCW gehonoreerd na een positief advies van de Raad voor Cultuur. Het nieuwe beleid beoogt vanuit een toekomstbestendige basis de dienstverlening aan te passen aan de vraag van de markt en de opbrengst van het auteursbezoek voor de leesbevordering te vergroten. Tijdens deze intensieve trajecten continueerde de stroom aanvragen voor schrijversbezoeken. Als schakel in een groot netwerk aan instellingen (organisatoren) en auteurs bemiddelde SSS in 2016 bij 4992 schrijversbezoeken door 751 auteurs, een lichte stijging ten opzichte van 2015.

Het bestuur meent dat SSS, dankzij grote gezamenlijke inspanning van team, directie en bestuur, erin geslaagd is de subsidieperiode 2013-2016 succesvol af te sluiten.

I POSITIE EN BELEID

Positie in het bestel en financieel kader

Schrijvers School Samenleving heeft als ondersteunende instelling de taak om de landelijke bemiddeling bij schrijversoptredens te verzorgen in het onderwijs, bibliotheken, boekhandels en festivals. Het stimuleren van ontmoetingen tussen schrijvers en hun publiek zorgt ervoor dat verhalen en literatuur voor iedereen zichtbaar en toegankelijk zijn. Op deze wijze voegt SSS waarde toe aan de leescultuur. Door kwaliteit en diversiteit van het aanbod te garanderen, verbindingen te leggen die niet altijd voor de hand liggen en betaling van het honorarium voor de optredens van de schrijvers te borgen, wil SSS bijdragen aan een gezond en actief literair klimaat.

Voor de uitvoering van deze taak ontvangt SSS een door de rijksoverheid beschikbaar gesteld budget in het kader van de Culturele Basisinfrastructuur. Voor de jaren 2013-2016 verleende het Ministerie van OCW, conform het advies van de Raad voor Cultuur, subsidie aan SSS op basis van haar meerjarenbeleidsplan 2013-2016. De subsidie bedroeg in 2016 € 664.557. In het verslagjaar ontving SSS daarnaast bijdragen uit private en publieke fondsen voor een bedrag van € 129.627. Opgeteld bij de bemiddelingsinkomsten ad € 198.327 komt het totaalbedrag aan eigen inkomsten uit op € 327.954.

Beleid en doelgroep

Het werk van SSS staat in dienst van **educatie**: leesbevordering en literatuureducatie. Lezen en discussie over leeservaringen stimuleren fantasie, zelfvertrouwen, empathie en taalvaardigheid. Kinderen en jongeren van uiteenlopende culturele en sociale achtergrond bereikt SSS via de scholen, van peuterschool tot hoger beroepsonderwijs. De doorlopende leeslijn is voor SSS een belangrijk principe, dat tot uitdrukking komt in het blijvend stimuleren van schrijversactiviteiten voor jeugd én volwassenen. De doelgroep van SSS betreft alle (potentiele)lezers van 0-100 jaar. Met haar beleid bereikt SSS jaarlijks een publiek van 400.000 lezers.

Schrijversbezoek in het onderwijs biedt de mogelijkheid om kinderen en jongeren, ongeacht hun leeservaring en sociaal-culturele achtergrond, in een vroeg stadium in aanraking te brengen met boeken en lezen. Uit onderzoek blijkt dat hoe eerder daarmee wordt gestart, hoe groter het effect is. De beleidskeuze om het merendeel van de subsidie ten goede te laten komen aan het basisonderwijs heeft in de periode 2013-2016 geresulteerd in het jaarlijks bereik van circa 160.000 basisschoolleerlingen. Met het beleidsvoornemen voor 2017-2020 om de vraag naar bezoeken in het voortgezet onderwijs, in het bijzonder het vmbo, te bevorderen is in 2016 al gestart door bestaande campagnes actief binnen het bereik van deze doelgroep te brengen. Het aantal bezoeken voor voortgezet onderwijs steeg in 2016 8% ten opzichte van 2015.

In de dagelijkse uitvoering omvat het beleid van SSS het deskundig adviseren van docenten en andere organisatoren, het aantrekkelijk maken van schrijversbezoek door het effectief inzetten van subsidie, betrokkenheid bij het inhoudelijk invulling en uitvoering geven aan gezamenlijke leescampagnes en het hanteren van relatief lage bemiddelingsstarieven. Dit beleid heeft positieve effecten op de leesbevordering, de literatuureducatie, het breed zichtbaar maken van literatuur voor een divers publiek, de boekconsumptie (boekverkoop en -uitleen), talentontwikkeling en het inkomen van de auteurs. SSS zet zich actief in nieuw talent en minder bekende auteurs onder de aandacht te brengen van organisatoren. Daarnaast verzorgt SSS de administratieve en financiële afhandeling van de bemiddelingen.

2016 stond in het teken van het innoveren en versterken van de interne organisatie; dit beleid wordt in 2017 voortgezet. In de organisatie werd, met inbreng van externe deskundigheid, het bemiddelingsproces gestroomlijnd. Vervolgens is een modern ICT-systeem in gebruik genomen dat per 1 november 2016 de verouderde kantoorautomatisering en -administratie vervangt. Uit het klantenonderzoek dat SSS dit voorjaar initieerde, bleek dat de aanvullende behoeften van bibliotheken en boekhandels vooral gelegen zijn in een uitbreiding en samenwerking in de digitale dienstverlening. Wensen, die hun plek hebben gekregen in de nieuwe communicatie- en marketingstrategie van SSS.

De bijdrage die schrijversbezoek levert aan leesbevordering en welke voorwaarden invloed hebben op die bijdrage, in deze tijd en met de kennis van nu, is onderwerp van gezamenlijk onderzoek van SSS en Stichting Lezen. Een beter zicht op de bijdragen en effecten van het schrijversbezoek binnen de diverse onderwijstypen en niveaus biedt SSS de mogelijkheid haar beleid aan te scherpen en nieuwe accenten te leggen. Samen met Stichting Lezen heeft SSS eind 2016 het onderzoek naar de bijdrage van auteursbezoeken aan leesbevordering in gang gezet. Het onderzoek, dat is onderverdeeld in een

een literatuuronderzoek (nationaal en internationaal) en een gebruikersonderzoek, wordt uitgevoerd door het onderzoeksbureau Oberon. Naar verwachting wordt eind 2017 het rapport gepubliceerd.

Netwerk en samenwerking

Als onafhankelijke en servicegerichte organisatie is SSS een belangrijke schakel in een sector die gekenmerkt wordt door een stevige publiek - private samenwerking. De activiteiten van SSS zijn afgestemd op de partners in het boekenvak: auteurs, uitgevers, bibliotheken, boekhandels en stichtingen voor literaire activiteiten. CPNB, Nederlands Letterenfonds, Stichting Lezen, Vlaams Fonds voor de Letteren, Taalunie, NBD-Biblion, Passionate Bulkboek vormen al geruime tijd de voornaamste samenwerkingspartners voor SSS. Het bevorderen van een vitale leescultuur is het overkoepelend beleidsdoel voor deze samenwerking, die afhankelijk van de beleidsprioriteiten- en invalshoeken van de partners nader wordt ingevuld. SSS geeft binnen de samenwerking haar eigen specifieke doelstellingen gestalte. Met De Schoolschrijver is in 2016 een start gemaakt met de verkenning van samenwerking voor de doelgroep basisonderwijs.

Nagenoeg alle Nederlandse auteurs en een groot deel van de Vlaamse auteurs die in Nederland worden uitgegeven, kunnen via SSS worden geboekt. Het aanbod aan schrijvers is veelzijdig en divers: schrijvers van kinder- en jeugdliteratuur (alle genres hierbinnen), romans, korte verhalen, poëzie, essayistiek en literaire non-fictie. 145 auteurs zijn in 2016 nieuw toegevoegd aan het bestand.

Cultureel ondernemerschap

Schrijvers - De activiteiten van SSS zijn van belang in het kader van het cultureel ondernemerschap van schrijvers. De 751 auteurs die via bemiddeling door SSS op pad gingen voor lezingen, projecten, interviews en signeersessies verdienden in 2016 in totaal € 2.046.842 aan honoraria, waarvan €1.846.978 rechtstreeks werd geïnd bij de organisatoren. Doordat auteurs zelf hun tarief vaststellen, kunnen zij aan prijsdifferentiatie doen en daarmee hun aantrekkelijkheid bepalen voor uitnodigingen van organisaties. De financiële krapte bij organisatoren heeft de afgelopen jaren geleid tot stevige onderhandelingen door SSS over de kosten. Om beginnende auteurs, dichters en jeugdboekenschrijvers gelijke kansen te bieden, hanteert SSS een basishonorarium. Veel auteurs voor volwassenen hebben zich genoopt gezien om, onder de druk van de markt, hun tarieven naar beneden bij te stellen. SSS wil stimuleren dat auteurs zelf een actieve rol spelen in de promotie van hun werk en schrijverschap. De ingezette communicatiestrategie, die voorziet in doorzoekbare online auteursprofielen, sluit aan bij de wens van de klanten en doet een beroep op de promotievaardigheden van auteurs en hun uitgevers. De nieuwe website van SSS biedt de schrijvers een extra podium om hun schrijverschap en hun werk te etaleren aan een netwerk van tienduizenden organisatoren.

2016	
Bemiddelingsinkomsten	€ 198.327
Honoraria auteurs	€ 1.846.978
Subsidie Ministerie OCW	€ 664.557
Overige sponsor/subsidiebijdragen	€ 129.627
Totaal	€ 2.839.489

SSS - De prijsstrategie houdt rekening met de financiële armslag van de markt die SSS bedient. De bemiddelingskosten (advies, begeleiding, zorgvuldige administratieve en financiële afhandeling en hulp bij calamiteiten) worden voor de organiserende instelling met opzet laag gehouden. De drempel om SSS in te schakelen is daardoor laag. Het inzetten van (extra) subsidie om het uitnodigen van schrijvers financieel aantrekkelijk te maken, is een effectief instrument gebleken. SSS haalde - inclusief de opbrengsten uit bemiddeling - in totaal ruim 2 miljoen (€ 2.045.305) uit de markt in 2016. Financiële bijdragen van samenwerkende partners, zoals het Letterenfonds, NBD Biblion en de Taalunie, maken het mogelijk incidentele kortingsacties te houden bij bepaalde campagnes of voor een specifieke doelgroep. Deze financiële bijdragen vormden in 2016 een bedrag van € 129.627. Het overgrote deel (€ 99.545) was afkomstig van NBD Biblion, die om financiële reden fors heeft moeten bezuinigen op o.a. sponsorgelden: een bezuiniging van € 100.000. Voor 2017 is een bedrag van €15.000 ter beschikking gesteld.

Over de Modelovereenkomsten die vanwege nieuwe fiscale wetgeving de VAR vervangen is in 2016 veelvuldig overleg gevoerd met de belastingdienst. Met het oog op de grote hoeveelheid contracten die jaarlijks door SSS wordt afgesloten, wordt gestreefd naar een werkbare oplossing die zo min mogelijk bureaucratie met zich meebrengt. De invoering van de Modelovereenkomsten bij SSS is opgeschort totdat aangepaste wetgeving in 2017 duidelijkheid biedt over de vereisten.

Strategie bij tegenvallende inkomsten

Het bestuur hecht aan het beleid van doorberekening aan de markt voor een duurzaam beleid en wil door differentiering van haar bemiddelingstarieven meer inkomsten generen uit de markt. Daarnaast zal SSS inspanningen leveren andere sponsoren te vinden. Innovaties op het gebied van automatisering, communicatie en marketing zullen naar verwachting leiden tot een grotere zichtbaarheid van de organisatie. Zichtbaarheid die naar verwachting rendement zal opleveren in de vorm van een continue vraag naar schrijversbezoeken en, als gevolg daarvan, inkomsten uit de markt. Met een denktank van uitgevers wordt onderzocht op welke wijze uitgevers in de toekomst een bijdrage in de kosten kunnen leveren.

2 ACTIVITEITEN

SSS nam deel aan diverse campagnes en initieerde ook zelf acties, gericht op het stimuleren van de vraag naar schrijversbezoeken. De auteursactiviteiten waarvoor SSS bemiddelde, kenden een grote variatie. Ze vonden gespreid over het hele land plaats, gespreid over alle leeftijdsgroepen en zowel in schoolgebonden context als buiten het onderwijs. Zie de verdeling in het prestatieverslag. Meer dan de helft van het aantal auteursbezoeken vindt plaats in een onderwijs-gerelateerd kader, waarbij SSS conform vast beleid het aanbod - afhankelijk van leeftijd, school- en onderwijstype - laat aansluiten bij kerndoelen, eindtermen en leerplannen, maar met een eigen, onschoolse invalshoek. Buitenschoolse activiteiten hebben nagenoeg altijd een educatieve component en worden met name door bibliotheken geprogrammeerd. SSS treedt daarbij op als inhoudelijk adviseur en bemiddelaar en draagt zorg voor de praktische zaken rond de auteursprojecten.

Een groot deel van de contracten die SSS in 2016 opstelde, vloeide voort uit campagnes die jaarlijks terugkomen of uit een bijzondere actie. Campagnes van professionele organisaties bieden goede aanknopingspunten om effectief samen te werken op het gebied van leesbevordering en maken het mogelijk een breed scala aan auteurs en hun werk onder de aandacht te brengen. De overige activiteiten van SSS omvatten het adviseren over de algemene (jaar)programmering van literaire verenigingen, bibliotheken, boekhandels, scholen op het gebied van literatuur of leesbevordering. Daarbij levert SSS maatwerk op specifieke vragen van organisatoren en zorgt voor de juiste auteur op de juiste plek.

Campagnes/projecten waar SSS in 2016 bij betrokken was:

Poëzieweek	Boekenweek	Vice Versa
Nationale Voorleesdagen	Nederlandse Kinderjury	Literatour
Spannende Boekenweken	Tel mee met Taal	Maand van de Geschiedenis
Dag van het Literatuuronderwijs	Jonge Jury	Vertalersgelukstournee
Pabo Voorleesdagen	Maand van de Filosofie	De rode draad
Stap op de Rode Loper	Kinderboekenweek	Dichter des Vaderlands
Kinderboekenambassadeur	Nederland Leest	

CPNB - Met de CPNB deelt SSS de doelstellingen: aandacht creëren voor het boek, het literaire aanbod en het lezen. In 2016 is met de CPNB regelmatig directieoverleg ingesteld om beleidsdoelen, inhoud en uitvoering te evalueren en nieuwe aandachtspunten te formuleren voor toekomstige campagnes. In de afgelopen [Kinderboekenweek](#) hebben circa 6500 kinderen op scholen en bibliotheken een schrijver ontmoet (650 bezoeken). In deze 10 dagen zijn 160 auteurs op pad gegaan via SSS. In de [Boekenweek](#) heeft SSS, naast de 348 auteursbezoeken, de tournee verzorgd van Esther Gerritsen, de schrijver van het Boekenweekgeschenk en begeleidde haar naar 27 boekhandels en bibliotheken in Nederland. Onderdeel van de Boekenweek is de [Vice Versa](#)-campagne met als doel de Vlaams-Nederlandse literaire uitwisseling te stimuleren. Nederlandse auteurs worden uitgenodigd in Vlaanderen en vice versa. Samenwerkingspartners zijn de *Taalunie*, CPNB, Boek.be en, vanaf 2017, het Vlaams Fonds voor de Letteren. In 2016 hebben SSS en het Vlaams Fonds voor de Letteren hun banden verstevigd. Niet alleen door kennisuitwisseling, maar ook in praktische zin. De vraag naar Nederlandse auteurs in Vlaanderen neemt toe en het Vlaams Fonds en SSS wijzen geregeld verzoeken over en weer aan elkaar door. [Literatour](#), de ‘Boekenweek voor Jongeren’ richt zich op jongeren van 15-18 jaar. SSS organiseerde de auteurstournee langs middelbare scholen. Bij de keuze van de auteurs is rekening gehouden met een gevarieerde selectie passend bij leeftijd en onderwijsniveau. Vanuit de ervaring van SSS over leesactiviteiten in het vmbo-onderwijs is de leeftijdsdrempel voor de tournee in 2016 verlaagd naar 14 jaar (klas 3). Zo kwam Literatour ook in het bereik van de vmbo-bovenbouw (klas 3 en 4). Door de gezamenlijke inspanning van CPNB, Stichting Lezen en SSS werden dit jaar 126 scholen bereikt (2015: 42 scholen). Een derde van het aantal schrijversbezoeken vond plaats op een vmbo-school. Andere CPNB-campagnes waar SSS bij betrokken is: [Nederland Leest](#), [Week van het Spannende Boek](#), [Maand van de Filosofie](#), [Maand van de Geschiedenis](#).

Nederlandse Letterenfonds - Samenwerking met het Fonds richt zich op de bevordering van de (zichtbaarheid) van de literatuur. De gezamenlijke actie met het Nederlands Letterenfonds rond dichters in de [Poëzieweek](#) beoogt een breed publiek in contact te brengen met poëzie en de belangstelling voor het genre te vergroten. Door de *Boek een Dichter*-actie in 2016 gericht onder de aandacht te brengen van festivals en middelbare scholen heeft SSS tevens haar doelstelling om meer jongeren te bereiken, kunnen realiseren: 30% van de poëzievoordrachten bereikte een publiek van jongeren. De *Boek een Dichter*-actie maakt deel uit van een bredere samenwerking -de Poëzietafel van 12- onder coördinatie van de CPNB. Onderdeel van de [Vertalersgelukstournee](#) is het voor leesclubs via SSS te boeken aanbod vertalers van de genomineerde winnaars van de Europese Literatuurprijs.

Dankzij de subsidie van het Fonds en een extra subsidie van SSS op het honorarium van de vertaler, konden leesclubs voor een relatief laag bedrag de vertaler uitnodigen.

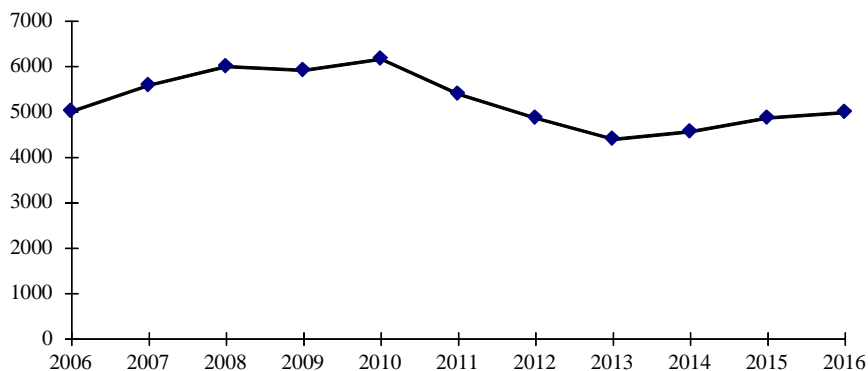
Stichting Lezen - Met Stichting Lezen heeft SSS als leesbevorderaar veel raakvlakken. Bij diverse (voor)leescampagnes van Stichting Lezen is SSS actief betrokken: [Nationale Voorleesdagen](#), [Nederlandse Kinderjury](#), [Jonge Jury](#), [Pabo-voorleeswedstrijd](#), [Kinderboekenambassadeur](#) en [De rode draad](#). De programmering van de [Dag van het Literatuuronderwijs](#) doen SSS, Stichting Lezen en *Passionate Bulkboek* gezamenlijk.

Passionate Bulkboek - In 2016 vond de dertiende editie van de [Dag van het Literatuuronderwijs](#) (DLO) plaats in de Doelen te Rotterdam. De DLO is een symposium dat sinds 1992 eens in de twee jaar wordt georganiseerd door *Passionate Bulkboek* voor (aankomende) docenten Nederlands, CKV en ieder ander die betrokken is bij het literatuuronderwijs van jongeren. SSS was, samen met Stichting Lezen, nauw betrokken bij het samenstellen van het programma dat met het thema ‘Nieuw Elan in Literatuuronderwijs’ aanhaakte bij de actuele discussie over het literatuuronderwijs. Tijdens het symposium maken leraren van onder- en bovenbouw en van elk onderwijsniveau op een aantrekkelijke manier kennis met de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van leesbevordering in het algemeen en literatuuronderwijs in het bijzonder. In totaal waren er 623 bezoekers aanwezig.

3 PRESTATIES

Productiviteit in contracten

Het verloop van het aantal contracten schommelt door de jaren heen.

SSS kwantificeert haar activiteiten in contracten met de organisatoren van auteursbezoeken. In een contract komen op concrete wijze de advisering (op tal van terreinen) door SSS en de bemiddeling samen in een afspraak over zowel inhoud en vorm van de auteursactiviteit als de praktische zaken (waaronder de financiële vergoeding). De contracten geven daarom een goed beeld van de output van SSS, en daarmee de realisering van haar doelstelling i.h.b. op het gebied van leesbevordering en literatureducatie. Via bemiddeling door SSS kwamen in totaal **4992** contracten voor literaire activiteiten tot stand in 2016. Dat is 2,6 % hoger dan in 2015 (4867 contracten). Hoewel de omzet uit boekverkoop in 2016 met 5% is gestegen, kampten veel bibliotheken met nieuwe bezuinigingen. De extra inzet van subsidie uit de bestemmingsreserve van het restant subsidie OCW 2009-2012 bleek voor veel instellingen een stimulans tot het organiseren van lezingen en projecten. SSS verbond de inzet van extra subsidie aan diverse promotieacties. SSS is Cultuurkaartacceptant en stimuleert in middelbaar onderwijs het gebruik van de Cultuurkaart.

Geografische spreiding

Naast de hoeveelheid contracten staat ook geografische spreiding van de auteursbezoeken hoog in het vaandel. Onderstaande staatje laat zien dat alle provincies bezocht worden door schrijvers. Een toename van de activiteiten ten opzichte van 2015 tekent zich af in Groningen (26 %) en Gelderland (30 %). De afname is te zien in Zeeland (30 %) en Utrecht (17 %). Het laatste is met name te verklaren door verminderde activiteit van bibliotheken als gevolg van nieuwe bezuinigingen.

PROVINCIE	Aantal contracten auteurs 2016	Aantal contracten auteurs 2015
Groningen	230	182
Friesland	172	140
Drenthe	205	210
Overijssel	373	391
Gelderland	545	417
Flevoland	86	89
Utrecht	467	563
Noord-Holland	934	945
Zuid-Holland	1097	967
Zeeland	79	114
Noord-Brabant	595	678
Limburg	160	136
Buiten Nederland	49	35
TOTAAL	4992	4867

Spreiding in leeftijd doelgroep en onderwijstypen

Uit het prestatieverslag valt af te leiden dat SSS ernaar streeft de door haar bemiddelde activiteiten te spreiden over doelgroepen, leeftijdsgroepen en schooltypen. Meer specifiekere bereikcijfers uitgesplitst naar leerjaar, groep of niveau kunnen in de afgelopen beleidsperiode helaas niet getoond worden, aangezien deze gegevens niet in de oude kantoorautomatisering zijn ingevoerd. Bij de bouw van het nieuwe kantoorstelsel is rekening gehouden met de wens van OCW en de Raad voor Cultuur om een verfijndere output van cijfers en statistieken te krijgen.

Als toelichting bij het prestatieplan dient nog te worden opgemerkt dat een contract voor activiteiten die in het **onderwijs** plaatsvinden gebruikelijk een combinatie betreft van meerdere auteursbezoeken. In het basisonderwijs zijn dat drie of vier *aparte* klassenbezoeken (van 30 leerlingen). In voortgezet onderwijs gaat het meestal om twee of drie bezoeken aan grotere groepen van circa 60 leerlingen. Gemeten in dergelijke aparte bezoeken bemiddelde SSS bij ca. 10.000 bezoeken van de schrijvers.

Diversiteit in aanbod auteurs

Om de diversiteit van (nieuw) literatuuraanbod onder de aandacht te kunnen brengen van het lezerspubliek betreft SSS een divers en groot aantal auteurs bij de activiteiten. Het totaal aantal deelnemende auteurs bedroeg **751** (2015: 766). Daarvan waren 477 auteurs voor volwassenen en 274 jeugdboekenauteurs. Het wordt overigens wel steeds lastiger om dit onderscheid scherp te maken. Waar voorheen schrijvers een duidelijke keuze maakten voor het schrijven van kinder- en jeugdboeken of boeken voor volwassenen, schrijven tegenwoordig een groeiend aantal auteurs zowel boeken voor volwassenen als voor jeugd en levert het Young Adult-genre grensgevallen op. Onderverdeeld naar

'soort' auteur (schrijvend voor doelgroep jeugd of een volwassen publiek) kan globaal, gerekend naar doelgroep per contract, de volgende onderverdeling worden gemaakt:

aantal contracten voor:	2016	2015
kinder- en jeugdboekenauteurs	2627	2543
auteurs voor volwassenen	2362	2324

4 FINANCIËEL

Voor de jaren 2013-2016 verleende het Ministerie van OCW, conform het advies van de Raad voor Cultuur, subsidie aan SSS op basis van haar meerjarenbeleidsplan 2013-2016. De subsidie bedroeg in 2016 € 664.557. In het verslagjaar werd tevens een aantal bijdragen uit private en publieke fondsen ontvangen. Deze bijdragen werden ingezet om de kosten van het schrijversbezoek te verlagen, ter stimulering van de vraag. NBD Biblion verlaagde haar jaarlijkse bijdrage van maximaal € 200.000 naar een bedrag van € 99.545 als financiële ondersteuning aan auteurslezingen in bibliotheken, boekhandels of samenwerkingverbanden van deze instellingen. Namens het Nederlands Letterenfonds mocht SSS een bedrag van € 13.747 inzetten ten behoeve van voordrachten van dichters in de [Poëzieweek](#) en het auteursbezoek in de [Kinderjurycampagne](#) en de [Vertalersgelukstournee](#). De bijdrage van CPNB in het kader van [Literatour](#) bedroeg € 13.860. Voor [Vice Versa](#) stelde de Nederlandse Taalunie een bijdrage beschikbaar van € 2.550.

exploitatieresultaat

Het jaar 2016 sloot SSS af met een negatief exploitatieresultaat van € 213.304. Van de bestemmingsreserve van het restant subsidie OCW 2009-2012 werd € 282.001 besteed. Dit bedrag werd met goedkeuring van het ministerie van OCW ingezet voor enerzijds bescheiden extra bijdragen op de honoraria van auteurs om het voor organisaties als bibliotheken, literaire verenigingen, scholen en boekhandels mogelijk te maken schrijversbezoeken te blijven organiseren, ondanks de financieel mindere tijden. Daarnaast is de bestemmingsreserve aangewend voor de investering in een toekomstbestendige organisatie die in staat is digitale ontwikkelingen beter toe te kunnen toepassen, meer service te bieden aan haar klanten en auteurs en de opbrengsten van het schrijversbezoek zo hoog mogelijk te laten zijn én te kunnen monitoren.

De inkomsten uit bemiddelingsactiviteiten bedroegen € 198.327; dat is € 31.673 lager dan opgenomen in de algemene begroting voor deze kunstenplanperiode. Dit komt doordat SSS in 2016 niet het aantal contracten haalde dat werd nagestreefd. Het bestuur constateert dat de groei die werd geambieerd voor de periode 2013-2016 te optimistisch is gebleken. De inzet in 2016 om conform de beleidsvoornemens de vraag te laten groeien, bleef onverminderd en is geslaagd. De opbrengst uit bemiddeling was in 2016 €15.417 hoger dan in 2015.

Hoewel er in 2016 125 meer contracten zijn gesloten dan in 2015, is er een kleiner bedrag aan honoraria € 1.846.978 geïnd (€ 1.854.561 in 2015). Dit valt te verklaren doordat een aantal auteurs voor volwassenen, onder de druk van de markt, hun tarieven naar beneden bijstelden. Daarnaast zijn er relatief meer auteurs voor jeugd geboekt, die over het algemeen voor het basistarief op pad gaan.

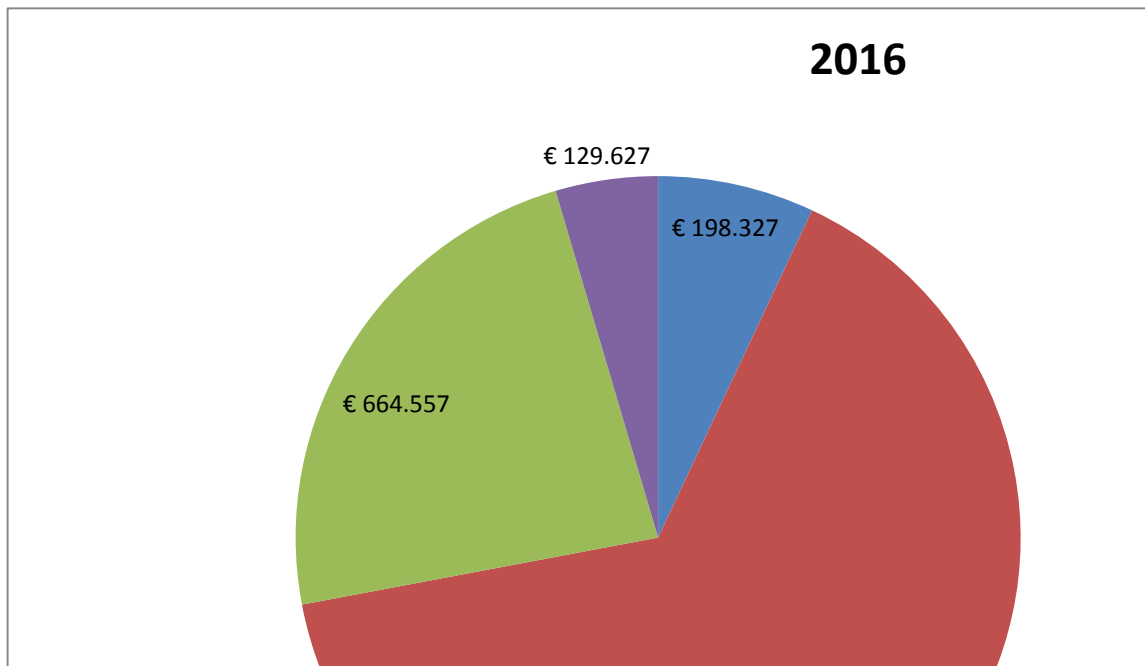
financiële positie van SSS

De algemene reserve is door de verdeling van het resultaat licht afgenomen van € 371.689 naar €359.732. De liquiditeit verminderde van € 765.201 naar € 450.765. Dit wordt verklaard door uitgaven voor de grootschalige innovaties op het gebied van communicatie en automatisering. Er is een modern

kantoorsysteem gebouwd, een communicatiestrategie opgesteld, het grootste deel van een nieuwe (complexe) website met o.a. doorzoekbaar auteursaanbod en digitale boekingsmogelijkheid is voltooid en de oude telefooncentrale is vervangen. Daarnaast is er in het transitiejaar 2016 meer mankracht ingezet om zowel de vernieuwingen als het reguliere bemiddelingswerk te kunnen bolwerken.

Voor de auteurshonoraria werd een bedrag van € 1.846.978 geïnd bij organisatoren. Opgeteld bij de opbrengsten uit bemiddeling (€ 198.327) is door SSS in 2016 een bedrag uit de markt gehaald van €2.045.305 (exclusief reiskosten van de auteurs).

De bestemmingsreserve restant subsidie OCW 2009-2012 voor 2016 (totaal € 434.115) is in lijn met de bij brieven van 27-11-2014 en van 15 december 2016 geaccordeerde posten en richtbedragen besteed in 2016:

- Van het begrote bedrag van € 115.000 is € 36.148 ingezet als bijdragen aan de auteurshonoraria als stimulans voor het organiseren van lezingen in de Kinderboekenweek.
- Van de gereserveerde € 45.000 voor extra bijdragen voor lezingen/projecten op scholen is €12.735 besteed aan extra subsidie bij Kinderjury- en Literatourcampagne;
- Voor de kosten van de directiewisseling resteerde in 2016 nog een post van € 1.850.
- Van het voor advisering in verband met nieuwe wetgeving gereserveerde bedrag is € 2.086 besteed aan juridisch advies over Modelovereenkomsten.
- Van het bedrag van € 263.000 dat is gereserveerd voor automatiseringsprojecten, communicatie, website en marketing is in 2016 een bedrag van € 229.182 besteed.

Het resterende bedrag aan bestemmingsreserve OCW 2009-2012 ad € 152.114 is overgedragen naar het bestemmingsfonds 2013-2016.

Vooruitblik 2017-2020

De innovaties bij SSS op het gebied van communicatie worden de komende beleidsperiode voortgezet met het doel de organisatie in grote sprongen te brengen naar de moderne tijd. De inzet hierbij is SSS verder te ontwikkelen tot een optimaal efficiënte organisatie die aansluit bij de vraag van de markt, meer service kan bieden aan haar klanten en auteurs. Ook in de uitvoering van het nieuwe beleid en de

daarop toegesneden vaardigheden en ontwikkeling van het personeel wil het bestuur investeren. Essentieel acht SSS het voor de continuering van de vraag dat de aanvullende subsidie op auteurshonoraria voor met name schoolgebonden auteursbezoek gehandhaafd kan blijven. Voor het merendeel van het basis- en voortgezet onderwijs geldt dat het auteursbezoek wordt georganiseerd door bibliotheken: voor jeugd verzorgt de bibliotheek 90% van het schoolgebonden auteursbezoek. Ook boekhandels nemen die rol op zich voor scholen. Door de grote korting op het sponsorbedrag van NBD-Biblion dat ten goede kwam aan bibliotheken en boekhandels is het beschikbare budget afkomstig van private/publieke fondsen als aanvullende bijdrage aan de auteurshonoraria op auteursbezoek fors afgenomen. Voor de continuering van de vraag naar schoolgebonden auteursbezoek door bijdragen aan de auteurshonoraria, voor de innovatietrajecten en het nieuwe beleid verzoekt het bestuur het bedrag van € 268.181 uit het Bestemmingsfonds OCW 2013-2016 te mogen besteden in de BIS-periode 2017-2020. Voor de besteding van dit bedrag wordt de volgende begroting voor 2017-2020 voorgesteld:

• aanvullende bijdragen aan de auteurshonoraria op auteursbezoek	€183.181
• communicatie (o.a. website, promotiemateriaal)	€ 60.000
• nieuw beleid (o.a. samenwerking met De Schoolschrijver, verkenning verbreding aanbod auteurs, training/intervisietrajecten auteurs)	€ 15.000
• opleiding/training werknemers	€ 10.000

Voor de strategie bij tegenvallende inkomsten wordt verwezen naar *cultureel ondernemerschap* (p.21).

5 TERUGBLIK 2013-2016

In het beleidsplan 2013-2016 presenteerde SSS een optimistische groei van het aantal nagestreefde contracten. Deze ambitie tot groei blijkt, achteraf gezien, niet realistisch. Wel is SSS er in de subsidieperiode 2013-2016 in geslaagd de ingrijpende daling van het aantal contracten voor schrijversbezoek vanaf 2010 tot staan te brengen. De daling hield verband met de bezuinigingen bij de bibliotheken en de terughoudende opstelling van organisaties, met name boekhandels, als gevolg van de economische crisis. Een financiële crisis die van grote invloed is op een organisatie die het grootste deel van haar omzet uit de markt haalt. Vanaf 2013 is SSS erin geslaagd de daling in het aantal contracten om te buigen tot een licht stijgende lijn. De cijfers in de jaren daarna tonen aan dat de vraag naar schrijversbezoek gestaag aantrekt. Deze groei is mede te danken aan financiële impulsen, zoals het verhogen van de SSS-bijdrage in de kosten voor de afnemers van schrijversbezoeken. Daarnaast heeft het stimuleren van samenwerking bij het organiseren van schrijversbezoeken tussen scholen, boekhandels, bibliotheken en andere organisaties de vraag positief beïnvloed. De financiële impulsen konden gefinancierd worden uit de resterende subsidie uit de beleidsperiode 2009-2012, die het Ministerie van OCW als bestemmingsreserve aan het budget voor 2013-2016 toevoegde en de bijdragen van NBD-Biblion, Letterenfonds, CPNB en de Taalunie. De groei van het aantal contracten in 2013-2016 bedroeg 13 %.

Door haar grote netwerk van auteurs en organisatoren van lezingen wordt SSS gewaardeerd. De twee 'klantgroepen' van SSS zijn in 2014 bevraagd in een klanttevredenheids-onderzoek uitgevoerd door bureau *DUO Onderzoek*. Het onderzoek richtte zich op het verkrijgen van inzicht in de tevredenheid met de diensten en de dienstverlening van SSS en in de verbeterpunten. De respons op de vragenlijsten was hoog en werd in het rapport omschreven als 'ruimschoots gehaald'. Een ruime meerderheid van de respondenten (80% of meer) waardeert de *samenwerking* met SSS gemiddeld met een cijfer 8,2. Auteurs en organisaties waarden de *bemiddeling* door SSS bij de schrijversbezoeken gemiddeld met een 8,1. Voor alle onderscheiden acht aspecten van de *dienstverlening* geldt dat zowel de auteurs als de organisaties daar in meerderheid 'tevreden of helemaal tevreden' over waren (8,1).

Niet onvermeld kan blijven dat de beleidsperiode gekleurd werd door het langdurig wegvallen van de voormalige directeur wegens ziekte (1,5 jaar). Op de relatief kleine organisatie had dat een grote impact, met name in combinatie met een bestuur op afstand. Gekozen is voor een interne vervanging van de directeur met als focus de bemiddelingen zo goed mogelijk te kunnen voortzetten, zodat de klanten werden behouden en de leesbevordering werd gediend. De door de Raad voor Cultuur in haar advies over SSS voor de periode 2013-2016 aanbevolen beleidsontwikkelingen en vernieuwingen in de organisatie hebben dan ook grotendeels sinds de wisseling (september 2015) van voorzitter en directeur een aanvang genomen. Op het gebied van Governance in het bestuur zijn in de beleidsperiode diverse verbeterlagen gemaakt, waaronder het instellen van vaste benoemingstermijnen voor bestuursleden, het verhogen van de vergaderfrequentie, de aandacht voor nevenfuncties en de transparantie (jaarrekening online). De benodigde innovaties op het gebied van kantoorautomatisering en communicatie zijn eind 2015 ingezet en konden bekostigd worden uit de bestemmingsreserve 2009-2012. Per 1 november 2016 vervangt een modern ICT-systeem de verouderde kantoorautomatisering. Een missiegedreven communicatie- en marketingplan is medio 2016 opgesteld en met de implementatie daarvan is gestart. Vanaf 2017 gaat SSS het aanbod auteurs en soorten schrijversbezoek online presenteren en de dienstverlening (o.a. inspiratie- en kennisbank) uitbreiden. Op deze wijze wordt de service aangepast aan de behoefte van de klant/organisator vanuit de mogelijkheden van de huidige technologie.

6 ORGANISATIE

Bureau

SSS is een wendbare organisatie samengesteld uit een directeur, een administrateur, een team van bemiddelaars Jeugdliteratuur en Volwassenen Literatuur en een communicatiemedewerker. De directeur heeft de dagelijkse leiding over het bureau, adviseert het bestuur over het te volgen beleid en is belast met de beleidsuitvoering. De innovatie van de interne organisatie en aanpak van de communicatiestrategie vroeg in 2016 grote betrokkenheid en inzet van het gehele team. De personele bezetting in 2016 bestond uit 7.0 fte vaste medewerkers en 0,9 fte tijdelijke werknemers. Twee medewerkers zijn langdurige (> 6 maanden) ziek geweest. Ineke Wüst is als tijdelijke medewerker in dienst gekomen als ziektevervanging en om de organisatie te ondersteunen bij de overgang naar een nieuwe bedrijfsvoering op het gebied van communicatie en kantoorautomatisering. Medewerker Emel Aktas verzorgde in tijdelijk dienstverband een aantal communicatieprojecten in het kader van leescampagnes. Per 1 december is Martine van der Maesen (Bemiddelaar Jeugd) uit dienst getreden en opgevolgd door Fabienne Peters. Voor het uitvoeren van de communicatiestrategie is per 1 november communicatiemedewerker Lonneke Bär aangesteld.

Bestuur

Het bestuur vergaderde vier maal in 2016. Tussentijds vond regelmatig afstemming plaats tussen directie, voorzitter en/of penningmeester. Met de overige bestuursleden had de directeur regelmatig overleg voor kwesties die verband hielden met de respectievelijke portefeuilles van de bestuursleden. Daarnaast waren bestuursleden vertegenwoordigd bij overleg met het bestuur van De Schoolschrijver, het ministerie van OCW en de Raad voor Cultuur. Over 2016 is een bedrag van € 2188 aan vacatiegelden, inclusief reiskosten, aan de bestuursleden uitgekeerd (zie WNT-verantwoording). Kinderboekenschrijver Edward van de Vendel trad volgens rooster op 23 juni af en werd in diezelfde vergadering opgevolgd Jan Paul Schutten, auteur en Kinderboekenambassadeur 2015-2017.

Het bestuur bestond ultimo 2016 uit:

Naam	Functie	Statutaire sector	Aantreden	Herbenoemen	Aftreden
Nelleke	Voorzitter	Schrijver	29-09-2015	2019	2023

Noordervliet		volwassenen			
Joke de Witte	penningmeester	financiële expertise	10-12-2014	2018	2022
Jan Paul Schutten	Lid	Schrijver jeugd	23-06-2016	2020	2024
Reintje Gianotten	Lid	Vrij	01-09-2013	2017	2021
Miranda Rood	Lid	vrij	18-06-2015	2019	2023

WNT-verantwoording 2016

De verantwoording is opgesteld conform de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Het bezoldigingsmaximum voor SSS is € 179.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

1.a Leidinggevende topfunctionarissen

bedragen x €1 in 2016		A. Zeegers
Functie(s)		Directeur
Duur dienstverband in 2016		01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)		1,0
Gewezen topfunctionaris?		Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?		Ja
Indivueel WNT-Maximum		179.000
Bezoldiging		
Beloning		84.230
Belastbare onkostenvergoedingen		-
Beloningen betaalbaar op termijn		10.641
Subtotaal		94.871
Onverschuldigd betaald bedrag		6.333
Totaal Bezoldiging		88.538
Gegevens 2015		A.Zeegers
Functie(s)		Directeur
Duur dienstverband in 2015		01/07 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)		1,0
Beloning		37.105
Beloningen betaalbaar op termijn		4.854
Totaal bezoldiging		41.959

Voor elke hierboven vermelde onverschuldigde betaling is een vordering ingesteld die is inbegrepen in de post 'overige vorderingen', onder de overlopende activa.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen 2016

Bedragen x €1 2016	N. Noordervliet	J.de Witte	R. Gianotten	M.Rood	E.van de Vendel	J.P.Schutten
Functiegegevens	voorzitter	Penningmeester	lid	lid	lid	lid
Aanvang en einde functie-ervulling	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 23/6	23/6 - 31/12
Individueel WNT-maximum	26.850	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900
Beloning	400	400	400	300	200	300
Totaal bezoldiging	400	400	400	300	200	300
Gegevens 2015						
Aanvang en einde functie-ervulling	29/9 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	18/6 - 31/12	1/1 - 31/12	
Beloning	320	1640	2080	540	1420	-
Totaal bezoldiging	320	1640	2080	540	1420	

De vacatiegelden van het bestuur zijn met ingang van 2016 opgenomen in de WNT-verantwoording. Ook over 2015 zijn vacatiegelden uitgekeerd. Deze zijn in de vergelijkende cijfers opgenomen. De voormalige bestuurders, de heer A. van Dis en de heer P. Noordervliet ontvingen in 2015 respectievelijk € 1.320 en € 220 aan vacatievergoedingen. Alle vacatiegelden over 2015 en 2016 blijven binnen de geldende maxima en leiden derhalve niet tot een onverschuldigde betaling.

Naast de hierboven vermelde topfunctionaris(sen) is geen overige functionaris, die in 2016 (of 2015) een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum heeft ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Code Cultural Governance

SSS volgt het kader van de Governance Code Cultuur. SSS hanteert een bestuursmodel met leden, die afkomstig zijn uit voor de stichting relevante sectoren. In de beleidsperiode 2013-2016 is de bestuurssamenstelling grotendeels en stapsgewijs vernieuwd. In het bestuur hebben twee actieve schrijvers zitting, een auteur van literatuur voor volwassenen en een auteur van jeugdliteratuur. Daarnaast zijn drie bestuursleden werkzaam in het boekenvak of in het onderwijs.

Het bestuur bepaalt de grote lijnen van het beleid en is verantwoordelijk voor het functioneren van de stichting, als vastgelegd in de statuten. Het gehanteerde bestuursmodel is als volgt ingericht: elk bestuurslid beheert een portefeuille die aansluit bij zijn/haar expertise, ervaring en belangstelling. Op deze wijze worden binnen een heldere structuur korte lijnen gecreëerd tussen bestuur en directie, opdat de kennis in het bestuur optimaal wordt benut voor de organisatie.

Het bestuur is verantwoordelijk voor de aanstelling van de directeur. De bestuursleden hebben in het verslagjaar actief het nieuwe beleid mede vormgegeven en de voortgang van de grootschalige vernieuwingen, kantoorautomatisering en communicatie (o.a. website) gemonitord. Met het principe dat bestuursleden geen (neven)functie dienen te bekleden die tot belangenverstremgeling kan leiden, wordt consciëntieus omgegaan. Het bestuur stelt de accountant aan voor een onafhankelijke financiële controle.

Amsterdam, 30 maart 2017

Namens het bestuur van Stichting Schrijvers School Samenleving,

Nelleke Noordervliet, voorzitter

J. de Witte, penningmeester

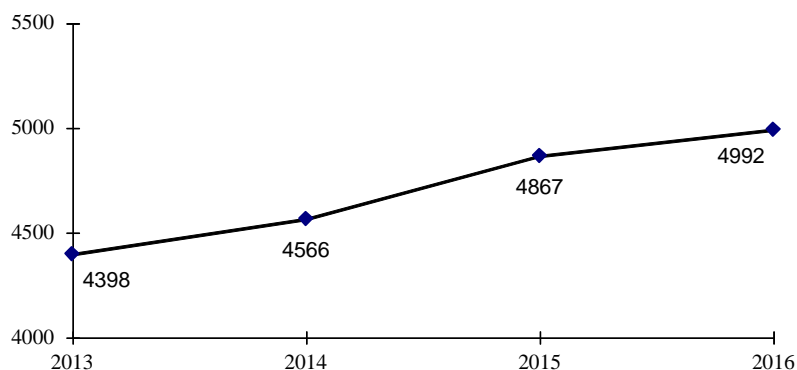
PRESTATIEVERSLAG 2016

Art. 3.35, lid 2 Letteren, bemiddeling tussen schrijvers, scholen en bibliotheken

	2016 Aantal	Activiteitenplan Aantal	2015 Aantal
Aantal contracten PO	1663	2600	1692
Aantal contracten VMBO	295	300	263
Aantal contracten Havo/VWO	590	550	560
Aantal contracten MBO/HBO/WO	141	150	102
Aantal contracten volwassenen algemeen	2222	2800	2179
Aantal contracten combinatie jeugd/volwassenen	82	100	71
totaal	4992	6500	4867
Aantal bemiddelde auteurs voor volwassenen	477	550	500
Aantal bemiddelde auteurs voor kinderen/jeugd	274	325	266
totaal	751	875	766
Totaal aantal contracten	4992	6500	4867
Totaal aantal bemiddelde auteurs	751	875	766

In de begroting voor de periode 2013-2016 is geen prognose opgenomen onderverdeeld naar de verschillende doelgroepen. Die kan dus niet in het prestatieverlag worden weergegeven. Er kan wel een vergelijking met voorgaande jaren gemaakt worden.

Aantal contracten in de periode 2013-2016

www.sss.nl	2016	2015
Aantal bezoeken website	66.637	46.443
Aantal unieke bezoekers	50.397	34.220

JAARCIJFERS 2016 Stichting Schrijvers School Samenleving								
0								
2. Categoriale exploitatierekening over 2016								
					Uitkomst	Begroting	Uitkomst	
					2016	2016	2015	
					€	€	€	
Baten								
Directe opbrengsten:								
	Bemiddeling				198.327	230.000	182.910	
	Honoraria auteurs				1.846.978	2.270.000	1.854.561	
Totale opbrengsten					2.045.305	2.500.000	2.037.471	
Subsidies/bijdragen:								
	Subsidies Ministerie van OCW				664.557	652.770	655.770	
	Overige subsidies/bijdragen publieke middelen				16.222		15.188	
	Overige bijdragen uit private middelen				113.405	-	202.876	
Totale subsidies/bijdragen					794.184	652.770	873.834	
Totale baten					2.839.489	3.152.770	2.911.305	
Lasten								
Beheerslasten personeel:					fte			
	Vast contract				2,1 1	185.386	169.231	176.080
Beheerslasten materieel					158.412	145.554	142.455	
Totale Beheerslasten					343.798	314.785	318.535	

Activiteitenlasten personeel:								
	Vast contract			4,9 4	311.148			302.743
	Tijdelijk contract			0,8 6	<u>52.040</u>			<u>22.632</u>
	Personeelslasten				363.188	292.585		325.375
Activiteitenlasten materieel					<u>2.191.520</u>	<u>2.545.400</u>		<u>2.256.513</u>
Totale activiteitenlasten					<u>2.554.708</u>	<u>2.837.985</u>		<u>2.581.888</u>
Totale lasten					<u>2.898.506</u>	<u>3.152.770</u>		<u>2.900.423</u>
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening					<u>59.017-</u>	=		<u>10.882</u>
Rentebaten					<u>1.856</u>	-		<u>5.341</u>
Bijzondere lasten								
Bestede kosten bestemmingsreserve restant subsidie OCW 2009-2012					<u>156.143-</u>	=		<u>€ 108.412-</u>
Exploitatieresultaat *					<u>213.304-</u>	=		<u>92.189-</u>